

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра менеджменту

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи,
проф. Гаврилюк С. В. _____

_____ 2013 р.

УПРАВЛІННЯ ОПЕРАЦІЯМИ З ЕКСПОРТУ-ІМПОРТУ

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

підготовки бакалавра
галузі знань 0306 – Менеджмент і адміністрування
напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент»

Програма навчальної дисципліни «Управління операціями з експорту-імпорту» для студентів галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування» напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент».

” ___ ” _____, 20__ р. - 6с.

Розробники: Коленда Н.В. доцент кафедри менеджменту, к.е.н., доцент

Рецензент: Ющишина Л.О., доцент кафедри економіки та безпеки підприємства, к.е.н., доцент

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри

МЕНЕДЖМЕНТУ

(назва кафедри)

протокол № 1 від __. __. 2013 р.

Завідувач кафедри: _____ (Черчик Л.М.)
(підпис) (прізвище, ініціали)

**Програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною комісією інституту
економіки та менеджменту**

(назва факультету (інституту))

протокол № 1 від 29.08. 2013 р.

Голова науково-методичної
комісії факультету (інституту) _____ (Бегун С.І.)
(підпис) (прізвище, ініціали)

**Програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною радою університету**

протокол № ___ від __. __. 20__ р.

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Управління операціями з експорту-імпорту», складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки «Бакалавр» напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент»

Доцільність вивчення матеріалу курсу "Управління операціями з експорту- імпорту" зумовлена особливостями зовнішньоекономічної діяльності. Отже, є необхідність у ґрунтовних знаннях реальних економічних процесів, що відбуваються в сучасних умовах, в тому числі і на рівні окремих підприємств. Широкий вихід підприємств на зовнішні ринки може бути ефективним, якщо фахівці зі спеціальності менеджмент зовнішньоекономічної діяльності глибоко володіють теорією і практикою управління експортно-імпортними операціями з урахуванням особливостей конкретних ринків, регіонів і змін ринкової кон'юнктури.

Предметом вивчення дисципліни є сукупність управлінських відносин у сфері зовнішньоекономічної діяльності, пов'язаних з плануванням, організацією, керівництвом та контролем виконання експортно-імпортних операцій.

Міждисциплінарні зв'язки. Вивчення курсу "Управління операціями з експорту-імпорту" базується на знанні студентами циклу фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін (макроекономіка, мікроекономіка, економіка підприємства, міжнародна економіка, менеджмент, маркетинг), цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів**:

1. Теоретичні основи управління операціями з експорту-імпорту
2. Прикладні аспекти управління операціями з експорту-імпорту

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Основною метою опанування навчальної дисципліни "Управління операціями з експорту-імпорту" є формування в студентів сучасного управлінського мислення, системи теоретичних знань і практичних навичок щодо прийняття та виконання управлінських рішень у сфері виконання експортно-імпортних операцій.

1.2. Головними завданнями, що мають бути вирішені у процесі викладання дисципліни, є:

- оволодіння навичками розроблення та використання моделей управління зовнішньоекономічною діяльністю для ефективного функціонування підприємства на зовнішніх ринках;
- засвоєння принципів та методів раціонального організування, планування і контролювання за виконанням експортно-імпортних операцій;
- набуття вмінь щодо оцінки ефективності виконання експортно-імпортних операцій;
- забезпечення якості результатів виконання експортно-імпортних операцій;
- набуття знань про види, етапи здійснення й особливості реалізації зовнішньоекономічних операцій суб'єктами ЗЕД України;
- вивчення основних принципів організації розрахунків в іноземній валюті в Україні.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- теоретико-методологічні засади управління операціями з експорту- імпорту;
- види, етапи здійснення й особливості реалізації зовнішньоекономічних операцій суб'єктами ЗЕД України;
- специфіку реалізації таких функцій управління, як планування, організація, мотивація, контроль, координація в системі виконання експортно-імпортних операцій;
- сукупність факторів організації ЗЕД підприємства, механізм їх впливу, методи аналізу та систематизації в управлінській діяльності;
- основні принципи організації розрахунків в іноземній валюті в Україні;
- особливості управління транснаціональними компаніями та спільними підприємствами;

- систему показників ефективності експортно-імпортних, лізингових операцій, зовнішньоекономічних угод з передачі технологій.

ВМІГИ:

- оптимізувати умови зовнішньоекономічного контракту;
 - визначати ефективність окремих зовнішньоекономічних угод (експортних, імпортних, орендних, передачі технологій);
 - оцінювати стан та динаміку елементів зовнішнього середовища на закордонному ринку, визначати значущості їх змін та прогнозування наслідків;
 - оцінювати інвестиційну привабливість підприємства;
 - оцінювати ефективність інвестиційного проекту за участю іноземного інвестора;
 - визначати величину трансакційних витрат підприємства -суб'єкта ЗЕД України та їх оптимізація;
 - розроблювати плани ЗЕД підприємства;
 - контролювати та оцінювати рівень виконання управлінських дій і рішень на окремих етапах процесу управління та з точки зору досягнення кінцевої мети управління операціями з експорту-імпорту;
 - організації роботи підприємства-суб'єкта ЗЕД України з митницею.
- На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин /5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Теоретичні основи управління операціями з експорту-імпорту

Тема 1. Міжнародна торгівля товарами

Світовий ринок товарів. Класифікація купівлі-продажу товарів. Експортно-імпортні операції та причини, що зумовлюють торгівлю товарами.

Товарна структура зовнішньої торгівлі.

Особливості регулювання експортно-імпортних операцій на різних рівнях. Вплив СОТ на зовнішньоекономічну діяльність.

Тема 2. Міжнародна торгівля послугами

Поняття торгівлі послугами в зовнішньоекономічній діяльності. Класифікація послуг у міжнародній торгівлі.

Світовий ринок послуг. Особливості операцій послугами.

Становлення ринку послуг в Україні. Зовнішня торгівля послугами в Україні.

Сучасний стан розвитку ринку послуг.

Тема 3. Види зовнішньоекономічних угод

Види зовнішньоекономічних угод, які найчастіше застосовуються у світовій практиці. Угоди купівлі-продажу. Зустрічна торгівля. Операція з переробки давальницької сировини. Угоди за участю незалежних зарубіжних партнерів-посередників. Орендні угоди. Клірингові угоди. Інвестиційні угоди.

Тенденції здійснення експортних та імпортних операцій в Україні через торгово-посередницьку ланку. Види послуг торгово-посередницької діяльності. Переваги та недоліки посередників у зовнішньоекономічній діяльності.

Види торговельно-посередницьких фірм та особливості їх діяльності.

Тема 4. Комерційні форми передачі технологій у зовнішньоекономічній діяльності

Інтелектуальна власність. Об'єкти інтелектуальної власності.

Ліцензування. Умови застосування ліцензій в зовнішньоекономічній діяльності. Підготовка і підписання ліцензійного договору. Франчайзинг як різновид ліцензування. Види платежів за об'єктами інтелектуальної власності.

Правова охорона об'єктів промислової вартості.

Змістовий модуль 2.

Прикладні аспекти управління операціями з експорту-імпорту

Тема 5. Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства

Дослідження ринку в зовнішньоекономічній діяльності підприємства. Форми організації зовнішньоекономічної служби на підприємстві. Засоби просування своєї продукції на ринок і пошук клієнтів.

Стратегія і тактика виходу підприємства на зовнішній ринок. Маркетингові дослідження. Особливості ринку виробничих товарів. Економічне обґрунтування рішень щодо експортно-імпортних операцій.

Тема 6. Міжнародний договір купівлі-продажу товарів

Юридичні аспекти міжнародних договорів. Види міжнародних договорів. Поняття "Інкотермс" (базисних умов контрактів).

Класифікація умов Інкотермс. Застосування термінів при різних способах транспортування.

Зміст договору купівлі-продажу.

Тема 7. Фінансові основи зовнішньоекономічної діяльності

Валютно-фінансові відносини підприємства із зарубіжними партнерами. Валютно-фінансові умови контракту. Форми міжнародних розрахунків. Міжнародна торгівля валютою. Кредитування зовнішньої торгівлі.

Облік зовнішньоекономічної діяльності: валютних операцій, експортних операцій, імпортних операцій.

Особливості страхування в зовнішньоекономічній діяльності.

Тема 8. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Вплив митного регулювання на організацію і техніку проведення зовнішньоекономічних операцій.

Митний тариф, його цілі, функції. Особливості стягнення митних платежів при здійсненні експортно-імпортних операцій. Митна вартість та методи її визначення.

3. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

4. Методи та засоби діагностики успішності навчання.

В процесі вивчення дисципліни використовують такі методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне тестування та опитування;
- оцінювання виконання ІНДЗ;
- письмовий залік.

5. Список джерел

1. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності : підручник / за ред. О. А. Кириченка. – К. : Знання, 2005. – 493 с.

2. Дідівський М. І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч. посібник / М. І. Дідівський. – К. : Знання, 2006 – 463 с.

3. Белорусов А. С. Международный менеджмент / А. С. Белорусов. – М. : ИНФРА-М, 2000. – 360 с.

4. Дахно І. І. Міжнародна торгівля / І. І. Дахно. – К. : МАУП, 2004. – 310 с.

5. Куриляк В. Є. Міжнародний менеджмент : навч. посіб. / В. Є. Куриляк. – Тернопіль : Карт-бланш, 2004. – 268 с.

6. Кириченко О. А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / О. А. Кириченко. – К. : Знання-Прес, 2002. – 384 с.

7. Румянцев А. П. Міжнародна торгівля : навч. посіб. / А. П. Румянцев. – К. : Центр навч. літ., 2004. – 376 с.

8. Панченко Є. Г. Міжнародний менеджмент : навч.-метод. посіб. / Є. Г. Панченко. – К. : КНЕУ, 2004. – 468 с.

9. Румянцев А. П. Міжнародна торгівля послугами : навч. посіб. / А. П. Румянцев, Ю. О. Коваленко. – К. : Центр навч. літ., 2003. – 112 с.

10. Смирнов В. В. Экспортно-импортные операции в международном бизнесе / В. В. Смирнов. – М. : Буквица, 1997. – 224 с.
11. Циганкова Т. М. Міжнародна торгівля / Т. М. Циганкова та ін. – К. : КНЕУ, 2001. – 488 с.
12. Внешнеэкономическая деятельность предприятия / Под ред. Л. Е. Стровского – М. : Юнити, 1999. – 822 с.
13. Герчикова И. Н. Международное коммерческое дело / И. Н. Герчикова. – М. : ИНФРА-М, 2000. – 668 с.
14. Єрмошенко М. М. Комерційна діяльність посередницьких організацій : навч. посіб. / М. М. Єрмошенко. – К. : НАУ, 2003. – 345 с.
15. Лука Корнелиус. Торговля на мировых валютных рынках : Пер. с англ. – М. : Издат. дом "ЕВРО", 2004. – 715 с.
16. Поєдинок В. В. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності : навч. посібник / В. В. Поєдинок. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 288 с.
17. Чепурна Л. М. Економіка та організація діяльності об'єднань підприємств : навч. посібник. / Л. М. Чепурна, С. С. Беляєва, М. В. Плахотнікова. – К. : ВД „Професіонал”, 2005. – 272 с.
18. Козик В. В. Зовнішньоекономічні операції і контракти / В. В. Козик, Л. А. Панкова, Я. С. Карп'як, О. Ю. Григор'єв, А. О. Босак. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 608 с.
19. Береславська О. І. Міжнародні розрахунки та валютні операції : навч. посібник / О. І. Береславська, О. М. Наконечний, М. Г. Пясецька; за заг. ред. М. І. Саблука. – К. : КНЕУ, 2002. – 392 с.
20. Воронкова А. Е. Міжнародні економічні організації : навч. посібник / А. Е. Воронкова, Л. В. Єрохіна, Л. І. Рябенко. – К. : ВД „Професіонал”, 2006. – 352 с.
21. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник / О. П. Гребельник. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 2004. – 384 с.
22. Зовнішньоекономічна діяльність : навч. посібник / За ред. д.е.н., проф. І. І. Дахна. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 360 с.
23. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навчальний посібник / За ред. д.е.н., проф. Ю. В. Макогона. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 424 с.
24. Рум'янцев А. П. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник / А. П. Рум'янцев, Н. С. Рум'янцева. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 384 с.
25. Міжнародна економіка : підручник / А. П. Рум'янцев, Г. Н. Клишко, В. В. Рокоча та ін.; За ред. А. П. Рум'янцева. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2006. – 479 с.
26. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств : підручник для вузів / За ред. д-ра екон. наук, проф. І. В. Багрової. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 580 с.